



גיליון 4

לומדים על אדם וזיוג

נטיעה לשצעים שנה

מכתב מ-1853 לנשיא ארה"ב פירסט
מאת הצ"ץ ס'אטל של טבת דואמיט

הבילי קנבול דווייטלן שולא מלפס כי הלא מלפס אקולוג אבאמא.
אין אפסר אקולוג אולמור אגשמי - אג אום אבאמא? הריטון
כר און. אום בלא אין און דלום ארענולא האלור א נצולו האום.
כילב אג יכאום אקולוג מאגון? א אלא מאלר זא מלפס ארני טמי.
א אלא מלפס א אלא, א ארס דארשום האלום, א אלא
מלפס - קדלום המ דניטלום ארניטלום א דני טמי. און ילפס
כי האבס האון אינו מלפס אג דניטלום. אלא אלא א האלר דואה דניטלום
אמלפס, כי הלא הלא הלא, האלר דואה אלא אלא אלא אלא
א. הקרקס אינו אלא, אלא אלא, אלא אלא אלא אלא - הלא
אם האלא. הלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
אריבס מלאכא אג דניטלום א האלר האלום. אין מלפס אלא
האון. אין מלפס אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
אם אלא יש דאיים אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
האון, אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
האון אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
אריבס אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
האון מלאכא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
כילב אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
האון אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא
אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא אלא



פעם אחת היה [חוני] מהלך בדרך, ראה אדם אחד שהוא
נוטע חרוב.
אמר לו: זה, לכמה שנים טוען פירות?
אמר לו: לשבעים שנה!
אמר לו [חוני]: כלום ברי לך שתחיה שבעים שנה ותאכל ממנו?
אמר לו: אני מצאתי את העולם בחרובים; כשם שנמטו אבותיי
לי כך אמע אני לבני.

יחסם של שני האנשים לנטיעה חושף את גישתם
לחיים, מהי הגישה של כל אחד מהם?



חוני המעגל
עפ"י המסורת התלמודית
פעל בתקופת החשמונאים.
היה ידוע כאיש בעל כוחות
על-טבעיים, המחולל מופתים.
ידוע בכינויו חוני המעגל, על
שחג עוגה ועמד בתוכה
ולא אז משם עד שאלוהים נענה
לבקשותיו והוריד גשם.

ישב חוני לאכול, נפלח עליו שנה ונתנמנם.
עלה צוק והקיף עליו ונתכסה מן העין וישן שבעים שנה.
כשהתעורר ראה אדם אחד שהוא מלקט מאותו חרוב.
אמר לו: אתה הוא שנמטתו?
אמר לו: אבי אבא.
אמר [חוני]: ודאי מנמנם הייתי שבעים שנה.
ראה אתונו שילדה לו רמכים רמכים

מה מסמל הצוק העוטף את חוני?

הלך לביתו,
אמר להם: בנו של חוני המעגל היכן הוא?
אמרו לו: בנו איתו בעולם אבל יש בן בנו
אמר להם: אני חוני המעגל!
ולא האמינו לו.
הלך לבית המדרש,
שמע החכמים אומרים: ברורה לנו שמועה זו כבימיו של חוני
המעגל,
כשנכנס לבית המדרש, כל קושיה שהייתה להם לחכמים היה
מיישבה.
אמר להם: אני חוני!
ולא האמינו לו, ולא נהגו בו כבוד כראוי לו,
הלשה דעתו ובקש רחמים ומת.

מדוע מתעקש חוני לשכנע את האנשים שאכן הוא חוני?

אמר רבא: זה שאומרים הבריות: "או חברותא או מיתותא"
האם חוני שנה את גישתו הבסיסית לחיים במהלך הסיפור?
[תלמוד בבלי [בתרגום לעברית] מסכת תענית דף כג עמוד א]



ראות רוקות

אמר רב הונא:
כל עיר שאין בה ירק - אין תלמיד חכם ראוי לדור בה.
[תלמוד בבלי מסכת עירובין דף נה עמוד ב]
אמר ר' יוסי בי ר' בון:
אף אסור לדור בעיר שאין בה גינותא.
[תלמוד ירושלמי מסכת קידושין דף סו עמוד ב]

שווה ציטוט

כל האילנות להנאתן של בריות נבראו
[בראשית רבה י"ג ב']

אם היתה נטיעה בתוך ירך ויאמרו לך
הרי לך המשיח.
בוא ונטע את הנטיעה ואח"כ צא
והקבילו.
[מסכת אבות דרבי נתן פרק לא]

עצים הם שירים שהארץ רושמת על פני
השמים. אנחנו עוקרים אותם ועושים
מהם נייר, ועליו אנחנו רושמים את
הריקנות שלנו.

[ח'ליל ג'ובראן]

השוואך להיות בעל הטבע מוכרח ראשית
להיות עבד
[פרנסיס בייקון]



כי תבואו אל הארץ ונטעתם. אמר להם הקב"ה לישראל, אעפ"י
שתמצאו אותה מליאה כל טוב, לא תאמרו נשב ולא נטע, אלא
הוּו זהירין בנטיעות, שנאמר ונטעתם כל עץ מאכל, כשם
שנכנסתם ומצאתם נטיעות שנמטו אחרים, אף אתם נמטו
לבניכם, שלא יאמר אדם אני זקן ולמחר אני מת, ולמה אני יגע
בשביב אחרים.

[מדרש תנחומא (בובר) פרשת קדושים סימן ח]



"ויקח ה' אלקים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה"

(בראשית פרק ב' פסוק ט"ו)

בשנים האחרונות הולכות ומתגברות תופעות של השחתת ציוד וגרימת נזק במזיד לרכוש ביה"ס כחלק מהפגנת ביטויי שמחה לכאורה. עם סיום שנת הלימודים דווחו מקרים רבים של השחתת רכוש בבתי-הספר. הגדילו לעשות תלמידי י"ב מביה"ס במרכז הארץ, שמצאו דרך ייחודית לחגוג את סיום לימודיהם. התלמידים השליכו מחלונות הכתות את השולחנות והכיסאות. בנס לא נפגעו תלמידים אחרים בחצר ביה"ס אך נגרם נזק כבד לרכוש. הנהלת ביה"ס הודיעה כי היא רואה בחומרה את המעשים ותגיב בהתאם.

עייני ערך

נָבִילִים? - ברבריות, השחתת יצירות אמנות ותרבות. על שם השבט הגרמני ונדל שכבש בשנת 446 את רומא והשחית בה ספריות שלמות ואוצרות אומנות ותרבות רבים.

שווה ציטוט

גם בדומם ממש יש בחינת נפש וחיות רוחנית

[רש"י מלאדי]

בור ששתית ממנו אל תזרוק בו אבן

(במדבר רבה פרשה כב)

יחשוב האדם שהוא תולעת ושאר הבריות הקטנות הן חשובות כמו חברים לו בעולם

[צוואת הריב"ש]

חיו"ל של האדם מן האילן

ידי מנוסי

אני המסיק בקרה את ביתך ואני אבוקה בלילות חשכה. אני הוא הצל ביום קיץ לוהט, ואני המשען לשיש הצועד.

אני המניב את הפרי המובחר למען תרוה בו גרונך הניחר. ובצאתך לפרנס משפחה מחכה, אני חץ וקשת ואני החכה.

אני הגלגל ואני הקרון, ואני הארון למסע אחרון. משום כך, אדוני העובר ושב, אל תפגע בי לשוא אל תפגע בי לשוא.



לומדים על

לא תשחית

תנו רבנן: לא יסקל אדם מרשותו לרשות הרבים. מעשה באדם אחד שהיה מסקל מרשותו לרשות הרבים, ומצאו חסיד אחד. אמר לו: ריקה, מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך? לנצל עליו.

מה לא הגיוני בדבריו של החסיד?



לימים נצרך למכור שדהו, והיה מהלך באותו רשות הרבים ונכשל באותו אבנים, אמר: יפה אמר לי אותו חסיד מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך.

מה למד אותו אדם?

(תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף נ עמוד ב)



בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון נמלץ והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך.

(קהלת רבה פרשה ז')

שירת העצים / עבוד של נעמי שמר

עפ"י רבי נחמן מברסלב

דַּע לֶךְ	וְכַשֶּׁהֶלֶב
שָׁכַל רוּעָה וְרוּעָה	מִן הַשִּׁירָה מְתַמְלֵא
יֵשׁ לוֹ נִגּוֹן מִיָּחָד	וּמִשְׁתַּוְּקָק
מְשֻׁלוֹ.	אֶל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
דַּע לֶךְ	אוֹר גָּדוֹל
שָׁכַל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב	אֲזִי נִמְשָׁךְ וְהוֹלֵךְ
יֵשׁ לוֹ שִׁירָה מִיָּחָדָת	מִקְדָּשָׁתָהּ שֶׁל הָאָרֶץ
מְשֻׁלוֹ.	עָלִיו,
וּמִשִּׁירַת הָעֵשְׂבִים	וּמִשִּׁירַת הָעֵשְׂבִים
נִעְשָׂה נִגּוֹן	נִעְשָׂה נִגּוֹן
שֶׁל רוּעָה.	שֶׁל הֶלֶב.

סיפר הרב אריה לויין על פגישתו עם הרב קוק: אחרי תפילת מנחה יצא רבינו, כדרכו בקודש, לשוח בשדה לצמצם מחשבותיו, ואני התלוויתי אתו. בדרך קטפתי איזה עשב או פרח, הזדעזע רבנו ואמר לי בנחת, כי הוא נזהר מאוד לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח שיכול לגדול או לצמוח, כי אין עשב מלמטה, שאין לו מזל מלמעלה ואומר לו גדל. כל ציץ עשב אומר דבר, כל אבן לוחשת איזה סוד, כל הבריאה אומרת שירה...

שמחה רו - איש צדיק היה

בשעה שכורתין את האילן שהוא עושה פרי, הקול יוצא מסוף העולם ועד סופו ואין הקול נשמע.

(פרקי דרבי אליעזר "חורב" פרק לג)

טיפים קטנים לשמירה על איכות הסביבה

עצות קטנות למעשים גדולים

לחיסכון בעץ: עדיף להשתמש במצית להדליק בבית ולא בגפרורים ולהשתמש בעפרון מכני ולא מעץ כנ' יכרתו פמות עצים. לא לזרוק ניר שאפטר לעטות בו שימוש כניר טיזטא למשל.

השתדלו להאריך את ח' המוצר - אל תזרקו מוצר שאפטר לעטות בו שימוש נוסף, מוצר מקולקל שאפטר לתקנו ולהחזירו לשימוש, או מוצר שעטוי לטמט אחרים (מכרים, ארגוני צדקה).

תחליפים טבעיים - לימון וחומץ מטמטים כמנקים מעולים ויכולים להתחליף חומר ניקוי.